

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видав. Робітничо-Фармерське Видавництво Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ринку вулиця Пritchard і МекGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ІМІГРАЦІЙНЕ ПИТАННЯ В КАНАДІ.

Синод англійської церкви, що відбувся в другій половині вересня в Кінгстон, Онт., гостро заатакував домінуючий уряд за його імміграційну політику. Англійські попи критикували уряд за те, що він спроваджує до Канади більше іммігрантів з континентальної Європи, чим з британських островів, що він дає першості "чужинцям" перед Британцями, що він, нарешті, провадить імміграційну політику на користь римо-католицької церкви.

Наговорено на тому синоді багато промов про ті "страхити", що чекають Канаду, коли така імміграційна політика уряду буде продовжуватися. Наводилися приклади, в роді таких, що до західної Канади привезено було 4,800-Мадяр, яких просто обманено, яким в старому краю обіцяно по 25 доларів тиждневої платні, а тут вони нічого не дістали і в наслідок цього "стали рекрутационним елементом для комунізму".

Також говорив полковник Сандерс, а потім єпископ Шерман з того-ж самого міста. Інші промовці сказали, що іммігранти з європейського континенту стають в Канаді шпін-фермерами. Закладаючи урядові, що він платити в західній Канаді 25-ом католицьким попом, які працюють, як імміграційні урядовики.

З легкої руки синоду англійської церкви імміграційне питання стало темою широкої полеміки на шпальтах канадської преси. В буржуазній пресі почали появлятися "патріотичні" статті й дописи, щоб ритувати країну перед "чужинською небезпечкою", щоб спинити імміграцію з європейського континенту, а збільшити з британських островів і тим забезпечити вірність Канади до британської імперії.

Та поки ми про це скажемо, перше наведемо тут коротку статистику про імміграцію до Канади за кілька останніх літ. Урядова статистика каже, що в останніх роках перед війною до Канади приїждало від 200,000 до 400,000 іммігрантів річно, і процентово переважали іммігранти з Великої Британії, хоч тоді вже відсоток не-британських іммігрантів стало зростати. В 1912 році до Канади приїшло 354,000 іммігрантів, з яких 23 відсотків було з європейського континенту, 38 відсотків з британських островів і 39 відсотків із Злучених Держав.

Війна спинила імміграцію до Канади, ще й пару років по війні іммігранти не прибували. Від 1920 року загально прибувало до Канади по 125,000 іммігрантів на рік. За минулий рік, що скінчився 31. березня 1927 року, прибуло до Канади 143,991 іммігрантів, а за цей рік, сподіється "Фрі Прес", прибуде поверх 150,000. Коли-ж до війни і якийсь час до війни відсотково переважали іммігранти з Великої Британії, то з бігом часу цей відсоток британських і американських іммігрантів почав стало зменшуватися на рахунок постійного збільшування іммігрантів з континентальної Європи. Це нам показує така урядова статистика:

Table with 4 columns: Year, British Isles, Continental Europe, United States. Rows for 1923, 1924, 1925, 1926, 1927.

За чотири місяці від 31. березня до 31. липня 1927 року загально прибуло до Канади 89,722 іммігрантів, з яких не-Британців було 52 відсотків, Британців 36, а Американців 12 відсотків. Судячи після цієї останньої статистики, "Фрі Прес" прогнозує, що за бажучий рік до Канади прибуде 80,000 не-Британців, 50,000 Британців і коло 25,000 Американців.

В певних колах Канади — каже "Фрі Прес" — провадиться агітація проти Славян і іммігрантів центральної Європи. Протестів не чути проти Скандинавців і інших народів, що приїждять з так званих "preferred countries", каже та сама газета. А тимчасом, як показує статистика, то з 47,000 європейських іммігрантів не-британського походження, що прибули до Канади за кілька, травень, червень і липень 1927 р., 16,715 було Бельгійців, Голляндців, Німців і Скандинавців, проти приїзду яких до Канади, після "Фрі Прес", ніхто не протестує, бо... "вони хутко асимілюються". (Скажемо, що навіть проти Німців ніхто вже не протестує?) Найбільшу окрему групу іммігрантів, що прибули до Канади в вище згаданих чотирох місяцях, творять Українці, бо аж 6,702 (а багатьох ще мабуть зарахував імміграційний уряд до Польків). Після них йдуть Польки 5,167, Мадяри 3,898, Словаки 2,953, Фінляндці 2,574, Італійці 1,868, Жиди 1,521, Югослави 1,140, Хорвати 643, Чехи 450, Австрійці 424. Значить ці останні групи, починаючи від Українців, є якраз тими "небажаною" елементами, що їх ніхто не засимілюєш скоро, а тому їм треба загорнути доступ до Канади, збільшивши імміграцію з Великої Британії.

Воно дуже гарно було-б оповідати казочку про стопроцентний британський патріотизм, коли-б то справді свій економічний розвиток Канада завдячувала Годсонбейській Компанії, як про це говорив Балдвин у Вінніпегу минулого літа. На ділі-ж навіть вінніпегська "Фрі Прес", якій не можна закрити надмірну симпатію до "небажаних чужинців", заявляє, що оті самі Славяне та іммігранти з центральної Європи, прибувши до Канади, пішли в західно-північні нетри, заняли ті несприятливі райони, що їх не хотіли брати Англьо-Сакси (і — ми додамо — перетворили ці нетри в родючі канадські ниви).

От тут то якраз закопана собака. Можуть собі попи та єпископи англійської церкви протестувати проти імміграційної політики уряду, але канадські капіталісти дуже добре знають, який тип іммігрантів їм потрібний. Їм потрібні такі іммігранти, що їхні-б ще далі на північ в це більш нетри й там рукама та зубами тгнути-б пні, зносили-б каміння, осушували-б

болота, перетворюючи ці нетри в хліборобні землі. Далі — їм потрібні такі іммігранти, що заманивши їх сюди всякими обіцянками про молочні ріки, можна-б їх тут безконтрольно визискувати як німу, покійну худобину, можна їхньою дешевою працею знижувати платню місцевим робітникам, вживати їх, як страйколомів, мати з них сталу гододину, одночасно й покійну, робітничу резерву на всякий випадок.

Іммігрантами з Великої Британії того не зробиш. По перше — Велика Британія не є рільнича країна і потрібних канадським капіталістам рільників вона не може достарчити, та ще й таких рільників, які перший десяток років рубали-б на гомстеді корти, другий десяток корчували-б пні, а на хліб заробляли-б на секції. Друге — англійськими робітниками тут не послужилися для страйколомства. Англійські робітники і в себе дома мають вже за собою історію класової боротьби, а найголовніше, були там з'організовані в трейд-юніях, вони говорять тою самою мовою, і в Канаді вони не будуть безсловесною, покійною худобою. Третє — заманиш їх до Канади обіцяною високої платні й стаю роботи, то, прибувши сюди, вони або домагаються того, що їм обіцяно, або безплатного проїзду назад до дому. Такі випадки вже траплялися.

Однак зменшення імміграції з Великої Британії до Канади не можна приписувати якраз тільки тому, що англійські іммігранти не відповідають смакові канадських капіталістів. Тут є ще й інша причина — а саме та, що солодкою обіцяною англійського робітника до Канади вже не заманиш. Він вже добре поінформований про положення робітництва в Канаді.

Знову-ж, канадський уряд веде до Канади іммігрантів під умовою, що вони підуть працювати на землю, а Велика Британія — країна промислова, а не рільнича. І з цього впливає таке положення, що й не любі оті робітники з центральної Європи та Славяни і "непатріотичні" вони, і не асимілюються вони скоро — але ними ще можна найкраще "доробитися хліба". А жолудок всюди перший і за "отченаш" і за "патріотизм".

ЧОМУ ВІДЛОЖЕНО ВІДКРИТТЯ УКР. РОБ. ДОМУ В ТОРОНТО.

Не одна наша організація і не один читач нашої преси звертався, прочитавши в "Укр. Роб. Вістях" повідомлення, що відкриття новобудованого Укр. Роб. Дому в Торонто відложено з 15. і 16. жовтня на 29. і 30. жовтня, тобто на два тижні пізніше. Але вже в тому повідомленні говориться, що відкриття відложено не через наше бажання, але через страйк карпентерів в Торонто.

В Торонто застрайкували карпентери й плотвери, отже такі фахові, що на їхній праці полягає докінчення будови Укр. Роб. Дому. Коли карпентери виїшли на страйк, то ми негайно вислали своїх представників до карпентерської юнії, чи не згодилася-б вона вислати карпентерів для докінчення Укр. Роб. Дому. Але наші делегати нічого не могли від юнії добитися, бо страйк є страйком.

Нам лишилося хіба докінувати будову людьми з поза юнії. Але це виглядало-б на страйколомство й лишало-б пляму на нашій інституції. На це наші організації не згодилися й рішили відложити на два тижні відкриття Українського Робітничого Дому, про що ми повідомили телеграфічно і Ц. В. К. ТУРФДМ і всі доколичні організації.

Вияснюючи зараз причину відложення відкриття всім нашим організаціям і всім читачам нашої преси, ми заявляємо, що відкриття Українського Робітничого Дому в Торонто відбудеться в суботу й неділю, 29. і 30. жовтня 1927 року. Ми закликаємо всіх місцевих і доколичних робітників і робітниць прийти на це свято українського робітництва в Торонто громадо, а організації дальших місцевостей кланчею вислати своїх делегатів.

Наші музичні й співацькі сили приготуються до цього свята. Відкриття такої великої й коштовної освітньої інституції в Торонто є великим злочиством українського організованого робітництва й фермерства в цілій Канаді, а Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім з'окрема. Тож гідно шанувати це свято. Прибувайте, товариші й товаришки, на це свято на 29. і 30. жовтня до Торонто громади! Ми всіх вас щиро вітаємо! Бюджетний Комітет.

НА ШПАЛЬТАХ ГАЗЕТ.

Повінь і політика.

Під таким наголовком львівський "Новий Час" з 16. вересня між иншим пише: "На перший погляд здавалося би, що повінь — це катастрофа, спричинена виключно природою та з політикою вона взагалі нічого не може мати спільного. Та так виглядає тільки на перший погляд. В дійсності повінь спричинена політикою, а в своїх наслідках має вона далекосяглі політичне значіння.

Це господарська політика на наших землях спричинила такі звиняння. Безумне виліщення лісів, нерегулювання рік і потоків, будування мостів з найгіршого матеріалу і т. д. і т. д. — ось дійсні причини катастрофи.

Не менше політичне значіння мають катастрофальні наслідки повені. Заступуючи перед загрозою правдиві шкоди, бо це могло би пошкодити кредитоспособність Польщі за кордоном, — польська адміністрація поклялася творити ритуальні комітети, які мають нести поміч жертвам повені. Поміч цих комітетів обмежується до тих мізерних 200,000 злотих, які призначає уряд та розділяє між поодинокими вдовцями. Не так ради поміч утворили воеводи і старости ритуальні комітети, як для відозв, а якраз сказано що... кому лежати в селі до добро краді і панства... а які то відозв поїдишували в Україні. І дивним дивом воеводи з горі поїдишували людей, що мають до цих комітетів належати, зовсім не рахуючись з тим, що існують українські центральні та місцеві комітети."

"Діло" про раб в польського воеводи.

Львівське "Діло" аж цілих 10 днів мовчало про раб в львівського воеводи й репрезентацию на нему провідників УНДО. Мовчало, бо сам-же редактор "Діла" був на тому раві. А ось, нарешті, коли допекла "Діло" вся інша українська преса, то до десятидневий мовчанні українська ослиця такої заспівала: "В чому ж річ? Дня 4-го вересня в. р. влаштував львівський воевода, Др. Борковський разом з своєю дружиною репрезентативний раб, на який запросяв і деяких представників українських економічних установ і нашого духовенства. Між запрошеними були також люди, що належали до Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Запрошені взяли участь у раві в чисто приватному характері, не добаючи в тому нічого політичного. З того приводу піднесено проти них заміт, що вони, як члени партії з національною й незалежною програмою, поповнили політичний не-тракт."

Далі "Діло" каже, що воно з приводу репрезентативі на тому раві, влаштованому "графом Борковським і його дружиною", "деяких представників українських економічних установ і нашого духовенства" — мовчало, бо чекало на рішення Ц. К. УНДО. А тепер редактори "Діла" кажуть: "При цій нагоді з привістю мусимо підкреслити факт, який має місце з того приводу в національній українській пресі. Маємо на душі статтю "Нового Часу". Його редактор, будучи сам членом Ц. К. У. Н. Д. Об'єднання, не підозвав на рішення Центрального Комітету своєї партії, не підпорядкувався партійній дисципліні, а непомірно роздув справу, спричинив занепокоєння публічної опінії і до того видав на учасників раву, що належать до партії, заздалегідь засуд найнижчої міри, хоч до того не був покликаний."

Таку то "прикрість" зробив редактор "Нового Часу" редакторам "Діла".

Довідемося також з "Нового Часу", що Ц. К. УНДО вже розглядав справу тих, що ходили на раб, і остаточно, не вирішив, бо не було голови УНДО (чи не раві він десь у Варшаві?). До прибуття голови він всіх тих членів УНДО завісив в правах членства.

Чи голова, коли прибуде, здійме їх, чи будуть вони вже отак "висити" "for good" — не відомо. Газетяр.

ЯК ПРЕСА КЕРУЄ ЛЮДСЬКОЮ ДУМКОЮ Й БАЖАННЯМИ.

В минулому числі "У.Р.Р." в статті "Преса, преса й це раз преса", писали ми, що хто має в руках сильну пресу, той нею кожної хвилини говорить до мільйонів — говорить те, що хоче, впоєє в людей таку думку, яка йому, а не людям, корисна, веде за собою людей в тому напрямі, в якому йому потрібно.

Колі-б вся преса була в руках працюючих, під проводом тих людей, що боряться, йдуть в тюрми і навіть на смерть за повалення ладун насильства в визиску, то преса провадила-б мільйонів маси працюючих до кращого життя. Вона писала-б їм правду, впоєвала-б у них добру, корисну думку, освічувала-б їх розум і велала-б їм до волі.

Але в капіталістичному суспільстві преса є в руках тих, в кого всі багатства. Ну, й як вона вимагає, щоб та преса обороняла справи працюючих? Чи бачили ви десь пана, капіталіста, що сказав би робітникам не працювати так понад силу на него (на пана)? Чи бачили ви такого пана, який сказав би старим робітникам, що всю свою працю молодих літ виснажили, збагачуючи мільйонера: "Ви старі вже, не зможете до праці, ви вже досить напрацювали на мене, то за те я вам дам отримання до смерті" — бачили ви такого пана, щоб таке сказав?

Чи читали ви десь в якійсь англійській буржуазній газеті, чи українській прозаїчній пресі, щоб вона стала в обороні тих стареньких робітників, яких сепаратська залицянка віддала цього року з роботи, щоб не тримати їх до того часу, коли вже треба буде після закону платити їм пенсію? Ніяк буржуазна преса за ними не вмішувалася, навіть не написала, що цих робітників віддалено з роботи тому, щоб не допустити їх на старість до пенсії.

Чому-ж панська преса про це не написала? Тому, що та преса є панським язиком і говорить тільки те, що корисне панові, а замовчує про все те, що панові некорисне.

Але нам цікаво, як саме та преса говорить? Не один скаже, що читачи англійської буржуазної преси, чи її українську потакувачку, він у ній нічого ворожого "робітничу не вичитав в ній "похвал" робітничу, або "признання", навіть "оборону".

Та в тім то й річ, що та преса так вміє людей дурити, що вони й не запиріять цього. Коли навіть запиріять, то все одно повірять, бо та брешня їм сподобалася.

Відомий американський письменник, Алтон Сінклер, пише, що колись пани казали: "Треба людям дати те, чого вони хочуть". Значить, треба в газеті писати про те, що люди люблять читати.

Ця формула — "дати людям те, чого вони хочуть" — каже А. Сінклер, застаріла вже що найменше на 25 літ. Ця формула була добра доти, доки на раві про психологію (психологія — це наука про душу людини) не приспособлялася до практичного вживання. Сінклер наводить приклад, скажемо, з бізнесу. В Злучених Держав в тисячах комерційних шкіл, каледжів і університетів вчать майбутніх склепників продавців (клерків), як переконувати публіку, що вона хоче якраз того, що цей продавець продає. І от продавці переконують.

Перш всего вони вкривають цілу країну спеціальними оголошеннями — ви їх бачите на кожному кроці. Вони так намальовані й поїдишувані, що глянувши на них, вам хочеться той річ, яку на тому оголошенні.

Як це робиться — а робиться це і в бізнесі і в політиці однаково — і чому це робиться, яка ролія в цьому пресі — ми про це поговоримо иншим разом.

КОЛЮЧКИ.

Ще з одною загадкою не покінчили ми, а вже до другої треба колочки гострити.

Н. Х. з Ланок, Алта, запитує "Укр. Голос", що то за Комітет Допомоги Жертвам Повені на Західній Україні, що його оголошують "Укр. Роб. Вісті"?

І Рипиндя відповідає в "Переписці редакції і адміністрації":

"Се є комітет, зложений комуністами в Вінніпегу. Всяку свою роботу провадить комуністи в своїм тісним гуртку, без якогосьбудь порозуміння з людьми, що до комуністичної партії не належать, ніякої публічної роботи над собою не признають, отже з тим комітетом ми не маємо нічого спільного і бланш відомостей про него не можемо надавати."

Рипиндя, бачите, знає по чому локоть кулеши... Жаль тільки, що кулеша на лікті не продається.

Справді такі комуністи провадить свою роботу в такому тісному гуртку, що Рипиндя не може до него втиснутися. І "ніякої публічної контролю він над собою не признає".

Ой, головонько-ж наша бідна з таким тісним комітетом! А погляньте-ж ви, люди добрі, на той комітет, що його проголошує "Укр. Голос" — який-же то він широчезний!.. Як чорне море!

А контролю-ж то у нему та все публічної — "матко найсвітша"! Ще більше, як в тієї петлюрівської місці, в якій редактор "Укр. Голосу" за 400 доларів місячної платні ножицками газети тив та на купку складав.

Хіба-ж не памятаємо ми, яка то "публічна контролі" була над фундами сиритки Івася, що зловив кілька тисяч доларів і без чобіт остався? Чи забули ми про "публічну контролі" "фондів-бондів", що їх Осип Назарук прибрал до своїх рук?

Ай! "Укр. Голос" та "Кан. Українець" допомагали ті гроші збирати, от тільки не знаємо ми, кому вони давали їх контролювати. Хто, де коли й переклима за ті гроші звіт давав?

У всім літ після смерті петлюрівської місці у Вашингтоні дав Мисролав Стечениш звіт з її рахунків. Та й то такий, що треба "найліпшою жидівською голови", щоб його розібрато. Давай той звіт. Сичинський припек — так от він йому так відпек. Інакше ми ніколи були-б не дізналися, що голова Мисі брав п'ять раз більше платню, як прем'єр Канади. Так само й той, що жинки в готелі отльдав. Що кожний радник чи секретар петлюрівської місці у Вашингтоні брав більше платню, як канадські міністри. Шо навіть Стечениш, що ножицками газети тив та на купку складав, брав 4,800 доларів на рік, тоді як канадські посли та сенатори мають платню по 4,000 дол. на рік.

Еге-ж — "публічна контролі", тільки повеселі. Але вернемо до комітету. Жартуючи — сказала Рипиндя правду, що вона нічого не має з тим комітетом, що його проголошують "Укр. Роб. Вісті".

А Рипиндя хотіла-б мати? Ой! хотіла-б! Ще-б так! 12,000 доларів вже той тісний комітет зібрав. І отака "публічна контролі", що платити собі сотки доларів місячно на рило — мала-б охоту втиснутися до тих доларів. І львівські уловці мали-б вже за що справити собі нові фракки на раві до польського воеводи...

Та, бачиш, Рипиндючко, хоч би ти була тонша за платичку, то до того комітету не втиснувся.

Дуже-ж бо він тісний! Останню крапину смалю витисне він з того, що посміє протягнути свою руку за тою людською кривавицею, яку той комітет зібрав на допомогу жертвам повені.

Запиши це, Рипинде, собі на лобі.

Куржукенко.

Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісті"!